

General-pukovnik
RADE SUŠA

Sadržaj „Vojnog dela“ odgovara potrebama razvoja teorije i prakse opštenarodne odbrane i društvene samozaštite

(Iz izveštaja o radu Saveta i Redakcijskog odbora časopisa »Vojno delo« koji je podneo predsednik Saveta, general-pukovnik Rade Suša, na sednici održanoj u beogradskom Domu JNA, 17. decembra 1981. godine)

Na današnjoj sednici Saveta treba da analiziramo naš rad i sadržaj časopisa »Vojno delo« za protekli dvogodišnji period. Međutim, pošto smo na prošloj sednici Saveta (januar 1981) izvršili podrobnju analizu našeg rada i sadržaja časopisa u 1980. godini, to ćemo se u ovom izveštaju pretežno zadržati na analizi rada Saveta i sadržaja našeg časopisa u 1981, a prethodnu godinu ćemo obuhvatiti samo koliko je to neophodno.

U četrdesetoj jubilarnoj godini ustanka i socijalističke revolucije naroda i narodnosti Jugoslavije, Redakcijski odbor i Redakcija časopisa »Vojno delo« uložili su ogroman napor da bi realizovali zadatke postavljene programskom orijentacijom, koja je usvojena na prethodnoj, a dopunjena na prošloj sednici našeg Saveta.

Na nama je da ocenimo da li su i kako Redakcijski odbor i Redakcija izvršili postavljene zadatke. U tom smislu moramo, pre svega, utvrditi da li je uređivačka politika Redakcijskog odbora i Redakcije bila u skladu sa usvojenom programskom orijentacijom i oceniti koliko je časopis »Vojno delo« odgovorio potrebama i zahtevima koji su se nametali aktuelnim društveno-političkim kreta-

njima u svetu i kod nas. Tu posebno imamo na umu kontrarevolucionarne događaje na Kosovu, koji su izraz teškoća u našem unutrašnjem razvoju, ali i odraz zaoštavanja međunarodnih odnosa, posebno u oblasti Mediterana.

Sadržaj našeg časopisa moramo vrednovati sa stanovišta teorijskog i stručnog nivoa objavljenih članaka. Polazeći od tih kriterijuma možemo konstatovati: (1) uređivačka politika Redakcijskog odbora i Redakcije bila je u potpunom skladu sa usvojenom programskom orijentacijom. Objavljenim priložima u 1981. godini obuhvaćeno je svih osam tematskih područja određenih programskom orijentacijom; (2) sadržaj časopisa odgovarao je aktuelnim potrebama s gledišta daljeg razvoja koncepcije i doktrine opštenarodne odbrane i društvene samozaštite i s gledišta konkretnih političkih i vojnih akcija i aktivnosti u domenu priprema društva za odbranu; (3) sadržaj časopisa bio je i prigodan, s obzirom na 40-godišnji jubilej ustanka i revolucije naroda i narodnosti Jugoslavije, godišnjicu smrti druga Tita i 20-godišnjicu pokreta i politike nesvrstavanja.

Ove navedene konstatacije, koje proističu iz analize svakog pojedinačnog broja časopisa i svih šest zajedno, pokušaću da ilustrujem konkretnim podacima.

Držeći se utvrđene programske orijentacije, Redakcija je u 1981. godini realizovala sledeće težišne zadatke:

1. Nastavljeno je sa objavljivanjem članaka i studija kojima se svestranije i dublje teorijski uopštavaju bogata iskustva našeg NOR-a i socijalističke revolucije, vezana za stvaranje i razvoj oružanih snaga i način njihove strategijske upotrebe;

2. Okosnica sadržaja časopisa bile su teme kojima se teorijski produbljenije osvetljava Titovo stvaralaštvo u teoriji i praksi narodnooslobodilačkog rata i socijalističke revolucije, s težištem na 1941. godini. Ostvarena je zamisao da se sadržaji tekstova kojima se obeležava četrdeseta godišnjica ustanka i revolucije naroda i narodnosti Jugoslavije tematski povežu sa Titovim vojnim delom i tumačenjem tog dela. U tom smislu, organizovan je »okrugli sto« na temu »Titova koncepcija opštenarodnog ustanka 1941. godine«, na kojem je iznelo svoje saopštenje dvadesetak aktera revolucije i eminentnih vojnih teoretičara i istoričara;

3. Nastavljeno je sa objavljivanjem članaka iz domena vojne teorije i koncepcije i doktrine opštenarodne odbrane, orijentišući se na ključna pitanja razvoja vojne teorije i prakse opštenarodne odbrane i razvoja svih komponenata opštenarodne odbrane i društvene samozaštite. Zadatak našeg časopisa je bio da stalno prati

aktuelne događaje i osvetljava sve ono što u daljem razvoju i dogradnji koncepcije i doktrine opštenarodne odbrane i društvene samozaštite preduzima Generalštab JNA, SSNO i druge vojne institucije i strukture društva;

4. Objavljeni su prilozi istaknutih vojnih i političkih ličnosti naših saveznika iz drugog svetskog rata, u kojima su izneli svoja viđenja i ocene našeg NOR-a i revolucije, posebno u pogledu našeg doprinosa pobedi nad fašizmom.

Iako je teško izvršiti klasifikaciju objavljenih priloga prema tematskim područjima, jer većina njih obuhvata dva ili više tematskih područja, ipak ćemo to učiniti radi naše osnovne orijentacije.

Pregled objavljenih priloga prema tematskim područjima:

1. Marksistička teorija o ratu	2 priloga
2. Podruštvljavanje odbrane i zaštite	2 priloga
3. Vojna nauka i teorija ratne veštine	14 priloga
4. Teorijsko uopštavanje iskustava iz prakse	6 priloga
5. Uloga Saveza komunista i organizacija SKJ u JNA u daljem razvoju i realizovanju koncepcije i doktrine opštenarodne odbrane i društvene samozaštite	2 priloga
6. Dalji razvoj koncepcije i doktrine opštenarodne odbrane i društvene samozaštite	5 priloga
7. Titovo vojno delo	9 priloga
8. Uopštavanje iskustava iz NOR-a i savremenih ratova	19 priloga
9. Razvoj oružanih snaga i vojnih doktrina drugih zemalja	4 priloga
10. Narodnooslobodilački rat Jugoslavije u očima saveznika	4 priloga
11. Prilozi o događajima na Kosovu	9 priloga
12. Vojno-politički komentari, članci i studije iz oblasti međunarodnih odnosa	11 priloga
13. Prikazi knjiga	9 priloga
14. Informacije	2 priloga
15. Ostali članci	4 priloga

UKUPNO:	103 priloga
---------	-------------

Već na prvi pogled se uočava da su u 1981. godini objavljena samo 3 priloga s područja podruštvljavanja odbrane i zaštite, što je bio nedostatak i u prethodnoj godini. U odnosu na prethodnu godinu povećan je broj rasprava iz domena marksističke teorije o ratu. Redakcija je preduzimala veće aktivnosti u tom domenu, posebno u vezi sa teorijskim rasvetljavanjem fenomena ratova između socijalističkih zemalja, kako bi i naš časopis doprineo njegovom objašnjenju.

Kad je reč o zamerkama koje su na prošlom sastanku date na sadržaj časopisa, treba pomenuti i oblast tzv. elektronskog rata. Konstatovali smo da je ta oblast u 1980. godini bila zanemarena, a u 1981. objavljen je jedan članak o elektronskim dejstvima, što

nije dovoljno. Redakcija preduzima mere da se ova oblast potpunije teorijski obrađuje, a na nama je da joj u tome više pomognemo.

Uočljivo je da je dosta priloga objavljeno iz tematskih područja »Vojna nauka i teorija ratne veštine« i »Teorijsko uopštavanje iskustava iz prakse«, što je dobro. Međutim, moramo konstatovati da je samo delimično ostvaren zahtev da se izuče materijali sa nekih prošlogodišnjih stručnih savetovanja. Razlog za to treba tražiti u nedovoljnoj aktivnosti Redakcije na tom planu, budući da je bila više orijentisana na druga područja, s obzirom na ovogodišnji jubilej i neke nepredviđene aktuelne događaje, kao i u nedovoljnoj zainteresovanosti nosilaca pomenutih savetovanja da se uopšte iskustva sa njih radi stvaranja građe za teorijsku obradu.

Ono što treba istaći kao poseban kvalitet izdanja »Vojnog dela« u 1981. jeste težnja ka tematskim izdanjima, bilo da se pojedine teme obrađuju kroz blok tema, bilo da se ceo broj posvećuje jednoj temi. U tom smislu su u 1981. godini pojedini brojevi, delimično ili u celosti, bili posvećeni: (1) godišnjici smrti druga Tita sa uvodnim blokom tema; (2) danu ustanka naroda i narodnosti Jugoslavije zapaznim uvodnikom druga Rodoljuba Čolakovića i blokom članaka o Titovom vojnom delu. (3) kontrarevolucionarnim događajima na Kosovu — tematskim brojem, u kojem je na seriozan način prikazan tok događaja i dato teorijsko objašnjenje tih događaja, s težnjom da se pronikne u njihove dublje uzroke; (4) četrdesetogodišnjici razvoja oružanih snaga — tematskim brojem u celini, koji ima dva bloka: a) članci vodećih vojnih rukovodilaca o razvoju oružanih snaga, i b) blok članaka o Titovoj koncepciji opštenarodnog ustanka 1941. godine.

Objavljivanjem više priloga kojima se naučno i teorijski osvetljava Titovo vojno delo i njegovo svaralaštvo i uspešnim organizovanjem »okruglog stola« na temu »Titova koncepcija opštenarodnog ustanka 1941. godine«, na kojem su učestvovali naši poznati istoričari, društveno-politički radnici i vojni teoretičari, smatramo da je »Vojno delo« u potpunosti izvršilo postavljeni zadatak u vezi s tim i dalo doprinos teoriji narodnooslobodilačkog rata.

Kontrarevolucionarni događaji na Kosovu uticali su na uređivačku politiku Redakcijskog odbora i Redakcije časopisa »Vojno delo«. Objavljivanjem u broju 3 više priloga o tim događajima (9) pod zajedničkim nadnaslovom »Aktuelna tema«, časopis je pokazao da je u kursu aktuelnih događaja i da prati sva društveno-politička kretanja, izvlačeći poučna iskustva i zaključke korisne za našu vojnu misao i izgradnju oružanih snaga. U tom broju, korektno i objektivno su prikazani koreni i razvoj kontrarevolucije i naša jasna

i nepokolebljiva opredeljenja za odbranu i zaštitu tekovina narodnooslobodilačkog rata i socijalističke revolucije. Pored uvodnika Redakcije i Zaključaka CK SKJ o uzrocima i posledicama neprijateljske i kontrarevolucionarne delatnosti na Kosovu, objavljeni su i razgovori drugova Tita i Kardelja sa političkim aktivom Kosova prilikom njihovih poslednjih poseta toj našoj pokrajini, kao i govor druga Fadilja Hodže »Albanci s Kosova su odavno jasno i glasno kazali da su svoju sudbinu zauvek vezali sa radničkom klasom Jugoslavije«, održan u Brezovici 7. jula 1981. povodom 40-godišnjice ustanka u Srbiji, zatim članci: pukovnika Vasilija Cerovića »Odbrana bratstva i jedinstva«, dr Muhameda Kešetovića »Kontrarevolucija na Kosovu poruke i pouke«, pukovnika Dušana Vilića i Marka Trbovića »Primena teorije i prakse specijalnog rata u pokušajima izvođenja kontrarevolucije« i prof. dr Gavre Perazića »Međunarodnopravni aspekti albanskog mešanja u događaje na Kosovu«. Taj broj »Vojnog dela« veoma je dobro primljen od čitalaca u oružanim snagama i u društvu u celini. Bio je zapažen i tražen i od organizacija rezervnih vojnih starešina i od Saveznog sekretarijata za inostrane poslove.

Posebno treba istaći veliki napor Redakcije da realizuje zadatak u vezi sa objavljivanjem priloga istaknutih vojnih i političkih ličnosti nama savezničkih zemalja u drugom svetskom ratu, o našem narodnooslobodilačkom ratu i revoluciji. Objavljena su 4 priloga u kojima su oni izneli svoja viđenja našeg NOR-a i revolucije i istakli krupan doprinos naše borbe pobeđi nad fašizmom. U tim priložima iznete su neke nove ili manje poznate činjenice o borbi progresivnih naroda protiv fašizma i o doprinosu jugoslovenskih naroda i KPJ toj borbi. Posebnu pažnju zaslužuju intervjui koje je Redakcija obavila sa ser Ficrojem Maklejnem i g. Žakom Šaban-Delmasom.

Kao što se vidi iz navedenog pregleda, iz oblasti vojne nauke i teorije ratne veštine objavljeno je 14 članaka. To je izvestan napredak u odnosu na 1980. godinu, ali se time ne možemo zadovoljiti. Pozitivno je to što su objavljena i tri članka iz oblasti teorije taktike, u čemu smo dosad najviše zaostajali.

Što se tiče teorijskog i stručnog nivoa objavljenih priloga, razlika je uočljiva kako između pojedinih priloga tako i pojedinih brojeva časopisa, što je i normalno. Ali, važno je to da nijedan objavljeni prilog nije bio ispod teorijskog ili stručnog nivoa koji se zahteva od jednog teorijskog časopisa.

U broju 1 objavljeni su izlaganje generala armije Nikole Ljubičića na 17. sednici CK SKJ »Ostvarivanje stavova XI kongresa

SKJ o razvoju sistema opštenarodne odbrane i društvene samozaštite i jačanju odbrambene snage društva«, komentar Dževada Mujezinovića »Rezultati ministarske konferencije nesvrstanih zemalja« i članak dr Milana Malog »Baza društva je pokretačka snaga podruštvljavanja odbrane i zaštite«.

U broju 2, kojim je obeležena godišnjica smrti druga Tita, posebno treba istaći priloge: »Titov put je istorijski provjeren i u našoj praksi potvrđen« druga Cvijetina Mijatovića, »Odlučno koračamo Titovim putem« generala armije Nikola Ljubičića i uvodnika Redakcije »Živi i živeće večno Titovo delo«.

U broju 3 objavljen je veoma interesantan članak admirala Branka Mamule »Neki aktuelni problemi rukovođenja i komandovanja«, a u broju 4, koji je posvećen 40-godišnjici ustanka naših naroda i narodnosti, posebno se ističu, pored već pomenutog uvodnika Rodoljuba Čolakovića, članci Lazara Mojsova »Četrdeset godina ustanka i revolucije naroda i narodnosti Jugoslavije«, general-pukovnika Džemila Šarca »Titovo vojno delo — istorijski doprinos revoluciji« i general-pukovnika Nikole Pejnovića »Metodološki pristup istraživanja Titovog vojnog dela«.

Iz izloženog se može zaključiti da je uređivačka politika Redakcijskog odbora i Redakcije časopisa »Vojno delo« bila u skladu sa usvojenom programskom orijentacijom i da su zadaci koji su proizlazili iz te programske orijentacije uspešno realizovani. Svakako da postoji razlika u teorijskom i stručnom nivou objavljenih priloga, što se ne može u potpunosti izbeći, ali na nama je da prođiskutujemo o tome i predložimo mere kako bi se još više podigao teorijski nivo priloga.

Treba istaći, a to je potencirano gotovo na svim sednicama Saveta, da se Redakcija suočava sa problemom nedovoljne zainteresovanosti starešina, naročito onih iz trupa do nivoa armije, da se javljaju svojim priložima u našem časopisu. Budući da ima velik broj starešina koji dobro obavljaju svoje dužnosti i raspolazu značajnim iskustvom iz prakse, bilo bi korisno kada bi oni ta svoja iskustva uopštili, sintetizovali i iznosili javno kako bi se s njima upoznao širi krug starešina. Ne treba posebno isticati prednost pismeno uobličenih dostignuća u praksi, čime se doprinosi efikasnosti izvršavanja zadataka i zadovoljenju širih društvenih interesa. Međutim, činjenica je da još uvek ima negativnog odnosa prema pisanoj reči, što je neprihvatljivo za naše oružane snage i društvo u celini. Treba menjati takvo stanje i doprinositi afirmaciji pisane reči.

Od 103 objavljena priloga u 1981. godini, autori iz JNA napisali su 58, a izvan JNA 45 ili 43 odsto. To govori o otvorenosti našeg časopisa prema autorima izvan Armije i njegovom sveobuhvatnom tretiranju problematike opštenarodne odbrane i društvene samozaštite iz svih društvenih područja. Ovakvu orijentaciju »Vojno delo« treba da zadrži i u narednom periodu.

Mišljenja sam da možemo zaključiti da časopis »Vojno delo« odgovara svojoj nameni i da je u funkciji razvoja naše vojne teorije i koncepcije i doktrine opštenarodne odbrane i društvene samozaštite. Neosporan je napredak u kvalitativnom pogledu, a i u pogledu sveobuhvatnosti problematike opštenarodne odbrane i društvene samozaštite. Ali svi zajedno možemo još više doprineti poboljšanju kvaliteta i ugleda našeg časopisa. U narednom periodu moramo nastojati da se proširi saradnja u časopisu kako pojedinca tako i institucija u našim oružanim snagama i u društvu.